

SEGESD

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV 2018

TARTALOMJEGYZÉK

1. Polgármesteri köszöntő
2. Bevezetés
3. Település bemutatása
4. Örökségünk, településünk értékei
 - 4.1. Nyilvántartott műemléki értékek
 - 4.2. Régészeti értékek
 - 4.3. Helyi védelem alatt álló épületek és egyéb objektumok
 - 4.4. Táj- és természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területek
5. Településkarakterek bemutatása
 - 5.1. Falusias lakóterület
 - 5.2. Kisvárosias lakóterület
 - 5.3. Kertvárosias lakóterület
 - 5.4. Major terület
 - 5.5. Vegyes terület
 - 5.6. Gazdasági terület
 - 5.7. Zöldterületek
6. Lakossági vélemények
7. Településképi ajánlások, építészeti útmutató
 - 7.1. Telepítés
 - 7.2. Magasság
 - 7.3. Tetőhajlásszög
 - 7.4. Tetőforma
 - 7.5. Szín
 - 7.6. Ajtók, ablakok
 - 7.7. Homlokzatképzés, anyaghasználat
 - 7.8. Kerítések, térfalak
8. Jó példák, épületek, épületrészletek
9. Jó példák, sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések
10. Impresszum

1. Polgármesteri köszöntő

Tisztelt Segesdiek!

Segesd Településképi Arculati Kézikönyve – sok más településhez hasonlóan – az elmúlt hónapokban készült el. Hosszas szakmai előkészítő munka előzte meg létrejöttét, a település múltjának, jelenének és jövőjének áttekintésével. Ez a kézikönyv tartalmazza Segesd község történetét és főbb paramétereit. Jól kirajzolódik a védelemre érdemes örökségünk, amelyet megóvva, azt kiegészítve kívánjuk a mai, korszerű anyagokból és technológiával megépíteni modern épületeinket. A szerves településfejlesztést a hagyomány és a modernizáció együtt biztosítja.

Bátran mondhatom, hogy Segesd település sokszínűségének bemutatása túlmutat a kézikönyv elvárt terjedelmének határain, ennek ellenére mégis kísérletet teszünk arra, hogy egy jól megválasztott keresztmetszettel bemutassuk az összes jellemző, identitást adó és erősítő, sajátosan jellemző települési értékeket, amire joggal lehet büszke minden segesdi polgár, és amit az ide érkezőknek sem szabad kihagyni!

Ahogy településünk története, úgy e kézikönyv is folyamatosan továbbíródik. Ha újabb szép házak születnek, az jó példaként bekerülhet a könyvbe, hogy ezáltal is büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Péntek László

Segesd Község Polgármestere

Tisztelt Lakók, Érdeklődők, Olvasók!

A folyamatosan változó életünkben egyre nagyobb szerepe van a minket körülvevő térnek. Meghatározó az otthonunk, az utcák és végeredményben a település egésze is. A felgyorsult tempó tetten érhető a jogalkotásban is. Ennek eredményeként adódott a lehetőség ezen Kézikönyv elkészítésére. Elsődleges célul tűztük ki az Önök minél szélesebb körű tájékoztatását, a lehetőségeik bemutatását, hogy az esetleges jövőbeli fejlesztéseik, felújításaik során rendelkezzenek megfelelő tájékozódási ponttal, információval.

A könyv alkotóival együtt őszintén hiszünk, hogy az Önök településének kialakult arculatát őrizni, óvni védeni szükséges, oly módon, hogy közben teret biztosítsunk az újnak, a korszerűnek is.

Ebben a település vezetőivel együtt szívesen állunk a jövőben is rendelkezésükre.

Gáts András

települési főépítész

2. Bevezetés

A településkép védelméről szóló 2016 évi LXXIV. Törvény értelmében a település esztétikus lakókörnyezetének kialakítása, illetve védelme érdekében Településképi Arculati Kézikönyvet készít.

A kézikönyv célja, hogy a település döntéshozói, lakói számára lényegre törő módon rögzítse a helyi közösség környezetalakítással kapcsolatos elvárásait.

A településarculati kézikönyv eligazítást kíván nyújtani azon lakóinknak, akik építkezni, vagy épületüket felújítani akarják.

Célunk az, hogy a múlt értékeinek a feltárásával, azt szervesen folytatva tervezzük meg településünk jövőképét, oly módon, hogy az szerethető és jól használható legyen községünk lakóinak.

Az önkormányzat címere:

Segesd község címere álló háromszögű pajzs, melynek kék mezejében jobbra fordult, felemelt jobbában aranymarkolatú és keresztvasú ezüstsablyát tartó, balját ragadozásra nyújtó aranyoroszlán áll. A pajzs jobb oldalán az oroszlán baljától kezdődően a szablya csúcsáig tartó íven kilenc hatágú aranycsillag helyezkedik el. A pajzsot mindkét oldalán egy-egy alul keresztbe tett szárú, vörös bogzóterméssel megrakott zöld babérág keretezi.

A címer jelentése:

A címer a település korábbi pecsétjén látható motívum átvétele, ezzel utalva a régmúlt dicsőségére. Belső-Somogy igen jelentős történelmi múlttal rendelkező települése Segesd. Igazi virágkorát az államszervezés után élte, mikor királynéi birtok, várispánsági központ és a veszprémi püspökség főesperessége volt, a címer tehát a helység középkori nagyságát és jelentőségét kívánja bemutatni. A kilenc csillag feltehetőleg Segesd városának egykori kilenc külterületét jelképezi.

3. Település bemutatása

A kézikönyv próbál irányt mutatni a település struktúrájának, hagyományainak, jellegzetességeinek bemutatásával annak jövőbeni építészeti, utcaképi, arculati fejlesztéshez.

Bemutatja az olvasónak a táji, természeti és építészeti értékeket, hogy olyan házat, épületet tudjon építeni, felújítani, ami a településhez, és tágabb értelemben a település földrajzi és társadalmi adottságaihoz illeszkedik.

Az ajánlás nem kötött szabályt jelent, hanem irányvonalat. Célja a valós értékek megismertetése, sokféleségének, variálhatóságának bizonyos esztétikai értékhatárok közötti, a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségeinek bemutatása.

Segesd földrajzi elhelyezkedése

Segesd a Dél-Dunántúli Régióban, Somogy megyében, Belső-Somogy déli részén, a Balatontól 60 km-re fekvő település. Segesd a 68-as főút mentén fekszik, Nagyatádtól 13 km-re, a megyeszékhelytől, Kaposvártól 42 km-re.

Segesd közigazgatási rendszere

A közigazgatási feladatokat Segesd Község Önkormányzatának 7 tagú képviselő-testülete látja el. A döntés-előkészítés a Szociális és Pénzügyi bizottság, valamint az Ügyrendi és Településfejlesztési bizottság feladata.

A település jellege, szerepköre

A település Nagyatád várostól északra a 68-as főút mentén fekszik. A községen áthalad a Balatonszentgyörgy - Somogyszob vasútvonal. Nagyatád városhoz vonzódó önálló község, Somogy Megye Területrendezési Tervének programjában falunak minősített település.

A település mezőgazdasági jellegű, a szántó és erdő területek, valamint a volt zártkertek szőlő gyümölcsös és kertterületei az igazgatási területen jelentősek. A szántó területek jó minőségűek, a legelő területek minősége közepes. A gyümölcsös területei közepes, a szőlők gyenge aranykorona értékűek. Az ipari tevékenység jelentős a Ferrovos Vas- és Fémipari Kft. működése révén. Idegenforgalma történeti múltjához, erdeihez (vadászat) kapcsolódik. Ismert búcsújáró hely.

A település szerkezete és környezete

A település szerkezetét a földrajzi adottságok befolyásolják. A község nyugati és délkeleti részét összefüggő erdőterületek borítják. A belterülettől északra és délre szőlőhegyek húzódnak. Az igazgatási terület középső és északkeleti részén a szántó területek művelési ága a jellemző, amelyen belül puszták, majorok helyezkednek el.

A 68. számú főút észak-déli irányban halad a település beépített területének súlyvonalában, amelytől nyugatra a korábbi Alsósegesd falu épült ki. A községen áthalad a Balatonszentgyörgy - Somogyszob vasútvonal is. A település szerkezetére a főút és az abból kiágazó utak menti beépítés a jellemző.

A település meghatározó elmei a kolostor és templom épület együttese, a volt Széchenyi kastély és annak parkja - amely jelenleg szociális otthon valamint a búcsújáró hely és környéke. A község jellegzetességéhez tartoznak a szőlőhegyek is.

A meglévő településszerkezet rekonstrukciója és az adottságaihoz való igazodás, a meglévő belterületi határon belüli- vagy annak kismértékű bővítésével- történő fejlesztések képezhetik a településfejlesztési koncepciót és a rendezési terv programját az egyes fejezetekben történő részletezéssel. A korábban készült rendezési terv ehhez jó alapokat szolgáltat.

Infrastruktúra

A községen halad át a 68 számú Balatonkeresztúr - Barcs állami főútvonal, amelynek szabályozását a Somogy Megyei Állami Közútkezelő Kht szakvéleménye alapján kell tisztázni. Az állami utak körében a Somogyszob felé vezető 6814 számú és a Felsőbogát pusztáig állami útként jelölt 6614 számú út, amely Kutas községbe vezet. A Felsőbogáttói Kutas községig vezető szakasz kiépítése és az után tulajdon viszonyainak rendezése szükséges. Településeket összekötő út révén állami tulajdonba történő kezelése lenne célszerű. Az állami útvonalak fenntartása, felújítása, állami feladatot képez.

A település területén lévő belterületi utak az állami utak mentén forgalmi és gyűjtő utaknak minősülnek, a további utak pedig lakó utak.

A Balatonszentgyörgy - Somogyszob vasútvonal a község külterületének keleti részén halad észak-déli tengellyel, majd az Alsósegédi részen átfordulva vezet tovább Somogyszob felé.

A vasúttal kapcsolatos fejlesztések állami feladatot képeznek. A vasút területeket a rendezési tervben adottságnak kell tekinteni.

A vízellátás a községben saját vízműről működik. A vízminőség javítása a vas és mangán tartalom miatt szükséges.

A csapadékvíz elvezetés befogadója a település keleti felén vezető Rinya patak. A szennyvízhálózat kiépítése után a vízrendezési feladatokat kell a fejlesztési célkitűzések körébe sorolni. Addig is azonban a meglévő árokrendszer karbantartásáról folyamatosan gondoskodni kell.

Az elektromos energia ellátás a község egész területén, így a településhez tartozó Felsőbogát pusztán, Bertalanpusztán és Lászlómajorban is rendezett.

A táji és épített környezet védelme

A településfejlesztési koncepció fontos része a táji természetes és az épített környezet védelme, illetve a fejlesztés környezetvédelemmel kapcsolatos összhangjának megteremtése. A főbb fejlesztési feladatokat képező infrastruktúrák kiépítése egyidejűleg a környezet védelmét is szolgálja.

A táj védelme érdekében az SMTT javasoltakkal megegyezően a nyugati összefüggő erdőterületeket helyi természeti értéknek kell védelembe részesíteni. E mellett a szociális otthon parkjának a védelme továbbra is fenntartható. A rendezési terv biztosítsa a település történeti múltját is őrző területek (műemlékek, régészeti területek stb.), az értékes növényzetek védelmét, és szükség esetén további védelemre is tegyen javaslatot.

A szippantott szennyvíz a település határában található, pályázati úton megvalósult szennyvízszikkasztó telepre kerül.

Éghajlat

Somogy térsége átmenet a Dunántúli-dombság nyugati és keleti térfele között, ami elsősorban geomorfológiai és éghajlati viszonyaiban mutatkozik meg.

Éghajlata kelet felé egyre kontinentálisabb jellegű, de délnyugaton, nyugaton nagyobb az óceániai és a mediterrán hatás. A településnek így csapadékosabb, páradúsabb, kiegyenlítettebb a klímája az országos átlagnál.

A csapadék mennyisége évi átlagban 9,5-10 cm között van. A januári középhőmérséklet -1°C , a júliusi $20,6-21,6^{\circ}\text{C}$. A napfénytartam 1900 óra alatt van, a derült napok száma 50-70 nap évenként. A légmozgás iránya leggyakrabban északkelet-délnyugati. A relatív páratartalom itt, a nyugati és a déli részen a legmagasabb a megyében: 70-75%.

Földszerkezet, domborzat

A Dunántúli-dombság geológiai múltjának a jelenlegi felszínéhez nem sok köze van. A nagy mélységben húzódó legidősebb kőzetekre nagy vastagságú, igen különböző üledékes kőzetek települtek.

A medence üledékkel fedett aljzat kis távolságon belül is nagy eltéréseket mutat, az anyag szerkezetét, mélységi szintjét illetően.

A földtörténeti ókorban jelentős változások történtek a Variszkuszi-hegységrendszer összetöredezése, a függőleges és vízszintes elmozdulások következtében. A földtörténeti ókori középkor és újkor idején lejátszódó eseményeknek időben és térben más-más következménye lett. Az egyes területeket elborító tengerek üledékképződése egyik helyen süllyedésről, más helyen emelkedésről tanúskodik.

A kristályos és paleozoós alapra a Pannontenger ily módon eltérő tömegű homokos-agyagos üledékanyagot rakott le, amelynek vastagsága 1000-5000 méter között változik, ez képezi a mai dombvidéket „magvait”.

A szerkezeti mozgások a pannon végén és a pleisztocén elején felerősödtek. Ekkortól számíthatjuk a mai dombvidék születését: a Dunántúl területe kiemelkedett, s a törések vetők mentén dombsági térszínre tagozódott, kialakult a völgyhálózat. Somogy nyugati területein az észak-déli irányú völgyek a jellemzők. A süllyedésekben tavak is keletkeztek. A pannon és egyéb agyag vízzáró rétegei lehetővé tette halastavak kialakulását.

A laza pannon üledék „rögei” nyomokban pusztulni kezdtek, s a felszíni formákat a talajfolyás-lejtőmarás tovább szelídítette, amihez a pleisztocén végén még csak hozzájárult a lösz néhol több tíz méter magas lepleinek lerakódása.

Belső-Somogy jórészt az Ős-Duna hordalék homokjával fedett, alacsonyabb térszínéből középpont csupán egyetlen É-D csapású pannon rög, a lösz borította Marcali-hát emelkedik ki. Itt van a terület legmagasabb pontja is - Sári-hegy 247 m.

A Kapósig terjedő Külső-Somogy nyugaton és délen hosszanti, keleten keresztirányú völgyein lankásabb oldalain vastag lösz fedi, a termékeny talaj virágzó mezőgazdaságot, szőlőket éltet.

A megye nagyobb részén erdőtalajok, kisebb részén sztyepptalajok alakultak ki. A Marcaliháton a külső Somogy magasabb részein közös üledéken agyagbemosódással keletkezett a barna erdőtalaj, míg Belső-Somogy két hordalékkúpján és Külső-Somogy nyugati részében a homokos üledékű völgyvállakon.

Belső-Somogyban a mezőgazdasági műveléshez kedvező feltételeket nyújtó kovárnyos homoktalaj jelentős területet borít. Csernozjom erdőtalajokat a Balaton-Kapos között és Külső-Somogy lankásabb déli lejtőin találunk.

A völgyhálózathoz, az alluviális térszínekhez kapcsolódnak a tőzeges, lápos talajok, amik közül a csernozjom réti talajok még művelhetők, a láptalajok már nem.

Vízrajz

A térség a Balaton vízgyűjtőjébe tartozik. A tájegység változatos domborzatával, aprólékos tagoltságával fejlett völgyhálózatával, a bőséges csapadékkal, a felszín vízáteresztő képességével összhangban állnak a vízfolyások jelentős hossza és sűrűsége, a viszonylag nagy lefolyásértékek (átl. 3-5 l-sec-km²), valamint a széles alluviális síkok talajvízben való bősége.

Növény- és állatvilág

A megye növényzete a Dél-Dunántúl flóraidékek területéhez tartozik, ezért a növényzet átmenet a nyugat-balkáni (illér) és a magyar (pannon) flórák között. Délnyugati részén mediterrán és atlanti flóraelemek jellemzőek.

A település térsége a Belső-Somogy flórajáráshoz (Somogyikum) tartozik. Itt az eredeti természetes növénytakaró a mérsékeltövi, zárt, lombos erdő, a tölgyesek (cseres-tölgyes, gyertyános-tölgyes).

A Marcali-háton ezek mellett néhány helyen bükkösök is tarkítják a növényzet összetételét. A Csurgó-Zákányi-dombságon a vegyes lombos erdők (molyhos tölgy, csertölgy, gyertyános, virágos kőris, akác, éger) és erdei fenyvesek borítják. Az aljnövényzet jellemző lágyszárú növényei a saspáfrány, az erdei ciklámen, sárgaliliom, királyné gyertyája.

A lápi növényzet közül jellegzetes a tőzegeper, a gázló, a fűzlevelű gyöngyvessző, a kenyérbél cickafark, a lápi csalán, a kis békabuzogány.

Az erdei erdőket nagyrészt kiirtották, helyettük mezőgazdasági művelés vette át a helyét.

A térség állatvilágának legnagyobb része az Illiricum faunakörzethez tartozik. Somogy erdőségeiben a kisebb ragadozók és rágcsálókön kívül az őz, dāmivad, gímszarvas, vaddisznó él.

Említést érdemel a rigó, kakukk, harkály, cinke, pinty, héja, réti héja, réti sas, szürke és vörösgém, tőkésréce, sirály, fácán, a pettyes göte, békák, gyíkok.

Tájrendezési feladatok

A táji adottságok, jellemzők ismeretében állapíthatjuk meg a tájfejlesztés lehetőségeinek hosszú és rövidtávú feladatait.

A Táji jellemzők

A Somogyi dombságot leginkább a következők jellemzik:

- átmeneti éghajlati viszonyokból adódó változatos mező- és mikroklímák
- hullámos felszín: különböző magasságú dombok között fejlett völgyhálózat alakult ki.
- genetikai talajtípusok eloszlásának legsajátosabb vonása a változatos ökológiai (domborzati szintkülönbségek, lejtőkitettség) miatt a nagyfokú területi mozaikosság
- változatos felszíni kép: a különböző művelési ágú területek váltakozása
- kisebb - nagyobb erdőfelületek, az erdőgazdálkodás jelentősége.

A település térsége szubatlanti hatás alatt álló, szétfújta, homokkal fedett mező- és erdőgazdasági hasznosítású hullámos síksági tájtípus. Tájképeinek meghatározója Kis-Balaton felé kitárulkozó domboldal zártkertjei, pincésora és a völgyben húzódó halastavak vonulata.

Erdőterület

Somogy vidéke a legkedvezőbb életfeltételeket nyújtja az erdők kialakulásához, fejlődéséhez. A települést is nagyrészt erdő határolja. Jellemző az éger, tölgy, csertölgy, akác, fenyő.

Mezőgazdasági terület

A lakosság többségének megélhetését biztosító mezőgazdasági művelésnél a piac hosszú távú termőképességének biztosítására a biogazdálkodás lehetőségeit is keresni kell. A mezőgazdasági művelés minden ága képviselve van. A művelhető föld minősége közepes. Főként búzát, őszi árpát, zabot, kukoricát termelnek. A földek magántulajdonban vannak.

A sok mély fekvésű, magas talajvízszintű rétek, legelők, kaszálók területnek el.

A zártkerti kis parcellákban vegyes művelés folyik, de elsődleges a szőlőtermelés. A többi mezőgazdasági művelésű területtől eltérő parcellaméret, használat eltérő szabályozást kíván.

Zöldterület

A falvakra jellemző módon a lakóházak nagy telekterülete biztosítja a nagyarányú növényzettel borítottságot, így kisebb az igény a közparkokra a sűrűbben beépített településekhez képest.

Mindazonáltal a házikertek nem pótolják a közkertek, közparkok speciális funkcióit, úgy mind játszó- és pihenőhelyek, sportlehetőségek, közösségi rendezvények (búcsú, szüreti felvonulás, műsor) helyszíne, esztétikus, változatos növénykiültetés színterét.

4. Örökségünk

Településtörténet

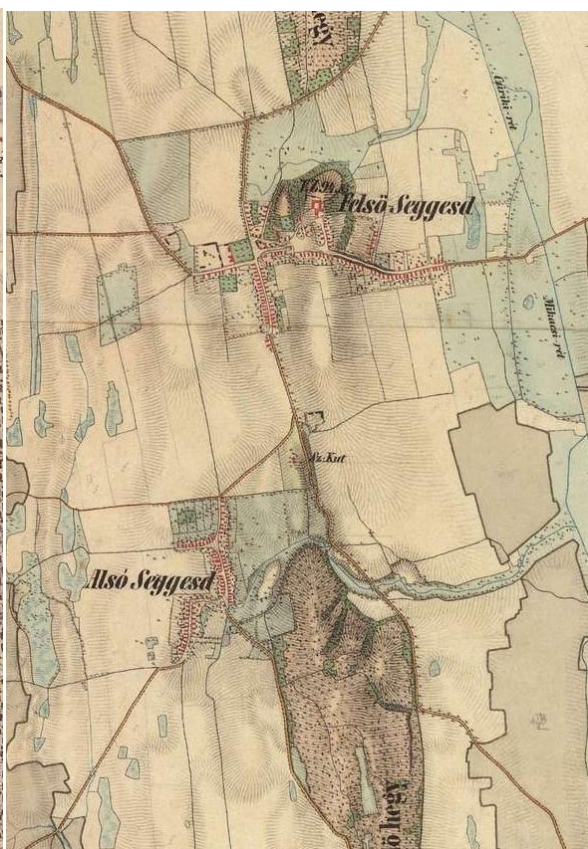
Régészeti ásatások tárták fel e terület múltját, a rézkorból származó lelőhelyek szinte körülölelik Segesdet. Az időszámítás előtti századokban kelták éltek e vidéken, majd a római birodalom része lett Pannónia, és abban az előtelepülés Silacanae is.

Segesd igazi virágkorát az államszervezés után élte, mikor királynéi birtok, várispánsági központ, s a veszprémi püspökség főesperessége lett. Ezt idézi címerében a kardot tartó királyi állat, az oroszlán.

A települést 1193-ban említik először írásos emlékek Sequest néven, később előfordul Segest, Següsd majd Segesd alakban is. A középkorban a mai megye területén két megye volt: Somogy és Següsd. II. Endre feleségének, Jolántának adta hozományul Següsd megyét, mely időnkénti megszakításokkal később is a királynék szolgálatában állt, egészen 1395-ig. A faluban 1215-ben már jelentős templom állt.

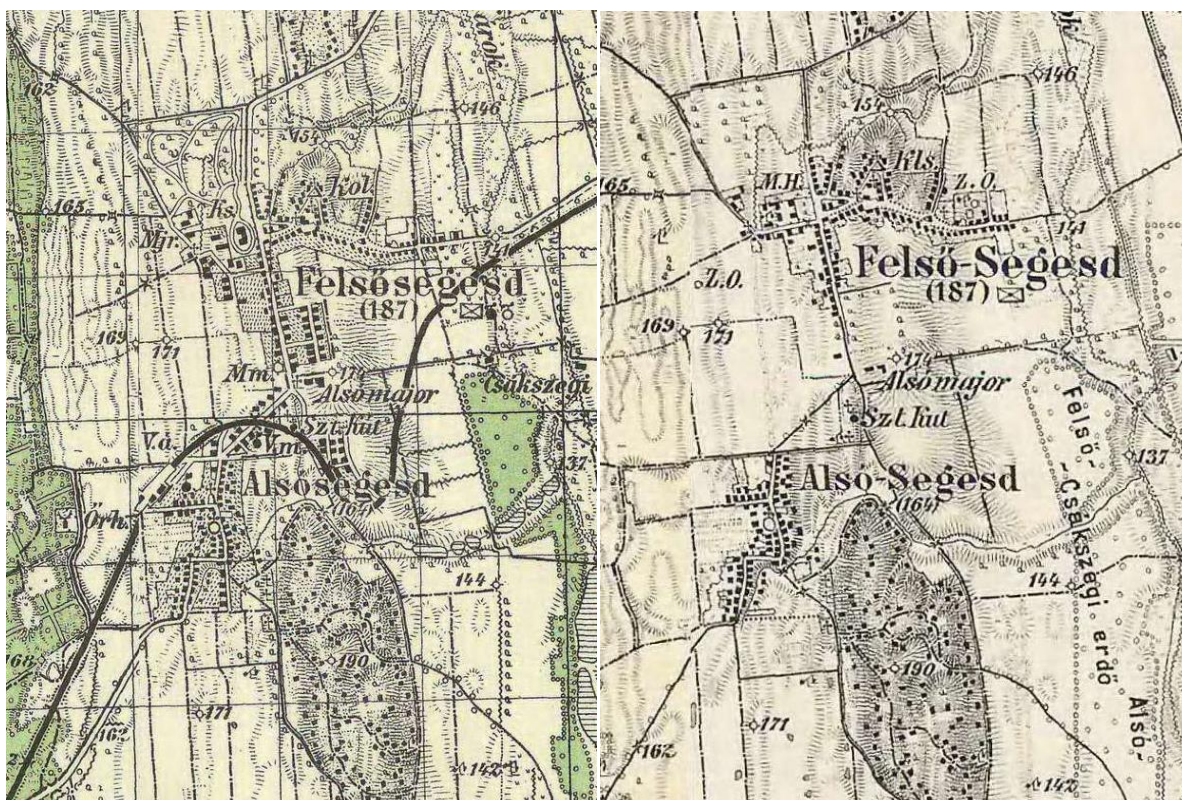

Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Második Katonai Felmérés (1806-1869)

Rövid ideig Kálmán szlavón herceg kezére került a terület, a vármegyei szervezetet IV. Béla erősítette meg. A tatárjárás idején többször időzött Segesden a király, s 1242-ben Dalmáciából hazafelé itt szállt meg udvartartásával. Segesden alakította meg kormányát, innen indult országlátogatásokra, s hadba is. Nemcsak önálló közigazgatási terület volt, hanem egyházi tekintetben is külön főhatóság alatt állt. A kolostor volt a ferences tartomány központja. A XIV. században városi címet kapott a település. Jelentős volt az ipara, a kereskedelem a nagy vásártereken összpontosult.

Magyar királyi térkép

Kataszteri térkép (XIX. század)

A török hódoltság után az eredeti településszerkezet megváltozott. A török kincstári adólajstromban is külön szerepelt Város-Segesd és Segesdvár, vagyis a mai Felsőseged és Alsóseged.

Széchenyi György földesúr Felsősegedre többnyire horvát lakosságot telepített, aki azt is kikötötte, hogy az új lakók csakis a katolikus vallást követhetik.

Alsósegesd lakói ellenben megmaradtak a református hitben. A katolikus templom és kolostor 1777-ben készült el. A kegykápolna a hegy tövében eredő szent forrás mellé épült, melyet sokáig csodatévő helyként kerestek fel a zarándokok.

A segesdi kolostorban kezdte meg működését a megye első patikája 1769-ben. A XX. század elején gróf Széchenyi Bertalannak virágzó nagybirtoka volt Segesd környékén. A mezőgazdaság és az állattenyésztés ekkor virágzott, sorra alakultak a hitel-, a fogyasztási- és a tejszövetkezetek, 1899-ben már óvoda is működött a településen. A faluban az önálló tanács 1950-ben alakult meg. A két községet 1952-ben egyesítették, ebben az időben szerveződtek a termelőszövetkezetek.

A község jelentős fejlődésen esett át a rendszerváltást követő évtizedben. Segesden a csatornahálózat kiépítésével az elmúlt években több olyan beruházás is megvalósult, amelyek nemcsak a település arculatát szépítették meg, de a lakosság komfortérzetét is javították. Ilyen volt a gázberuházás, a közvilágítás korszerűsítése, a csillagpontos kábeltévéhálózat és a tornaterem felépítése, valamint elkészült a tűzoltószertár, a sportöltöző, 2000-ben felavatták a Helytörténeti Múzeumot, 2011-ben pedig a Szociális Szolgáltató Központ került átadásra.

Segesdi művelődési ház

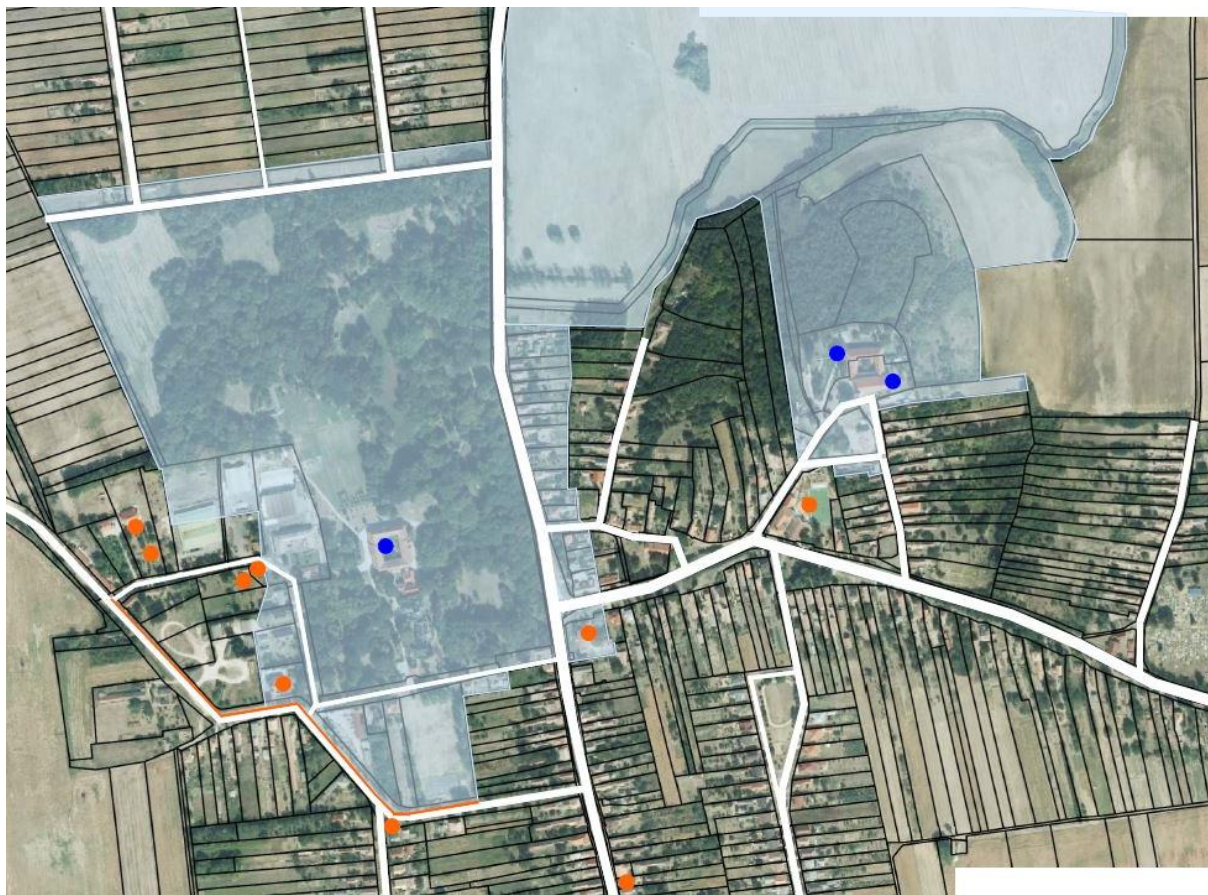
Segesd 2018. január 23-án hatályos, védett ingatlanok listája, a hiteles hatósági nyilvántartás szerint.:

település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Segesd	1	műemlék	8896 [8068]	v. ferences kolostor
Segesd	2	műemlék	4555 [8066]	Római katolikus templom, volt ferences templom
Segesd	934	műemlék	9052 [8064]	v. Széchenyi-kastély
Segesd	01.febr	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	3	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	4	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	6	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	064/19	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	7	műemléki környezet	8896 [29611]	v. ferences kolostor ex-lege műemléki környezete
		műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	1006	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1007/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1007/2	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1007/3	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1008/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1008/2	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1008/3	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1009	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1010	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1011	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1012	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1013	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete

Segesd	1014	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1015	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1016	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1017	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1018	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1019/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1019/4	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1019/5	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1045/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1045/2	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1046	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1047/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1047/2	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1047/3	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	1056	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	1057	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	169/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	17	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	18	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	01.márc	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	02.márc	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	8	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	895	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	896	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	897	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete

Segesd	898	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	899	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	9	műemléki környezet	4555 [29609]	Római katolikus templom, volt ferences templom ex-lege műemléki környezete
Segesd	911/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	911/2	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	911/3	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	913	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	914	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	915/2	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	916	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	917	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	920	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	924	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	925	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	926	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	928	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	935/1	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	935/2	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	936	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	954	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	970	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	971	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	972	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete
Segesd	988	műemléki környezet	9052 [29607]	v. Széchenyi-kastély ex-lege műemléki környezete

Segesd központjában található műemlékek és helyi védett épületek

Nyilvántartott műemléki érték

Helyi védett épülete

Műemléki környezet

Műemlékek:

Szociális otthon, volt ferences kolostor, középkori eredetű, átépítve barokk stílusban a 18. sz.-ban

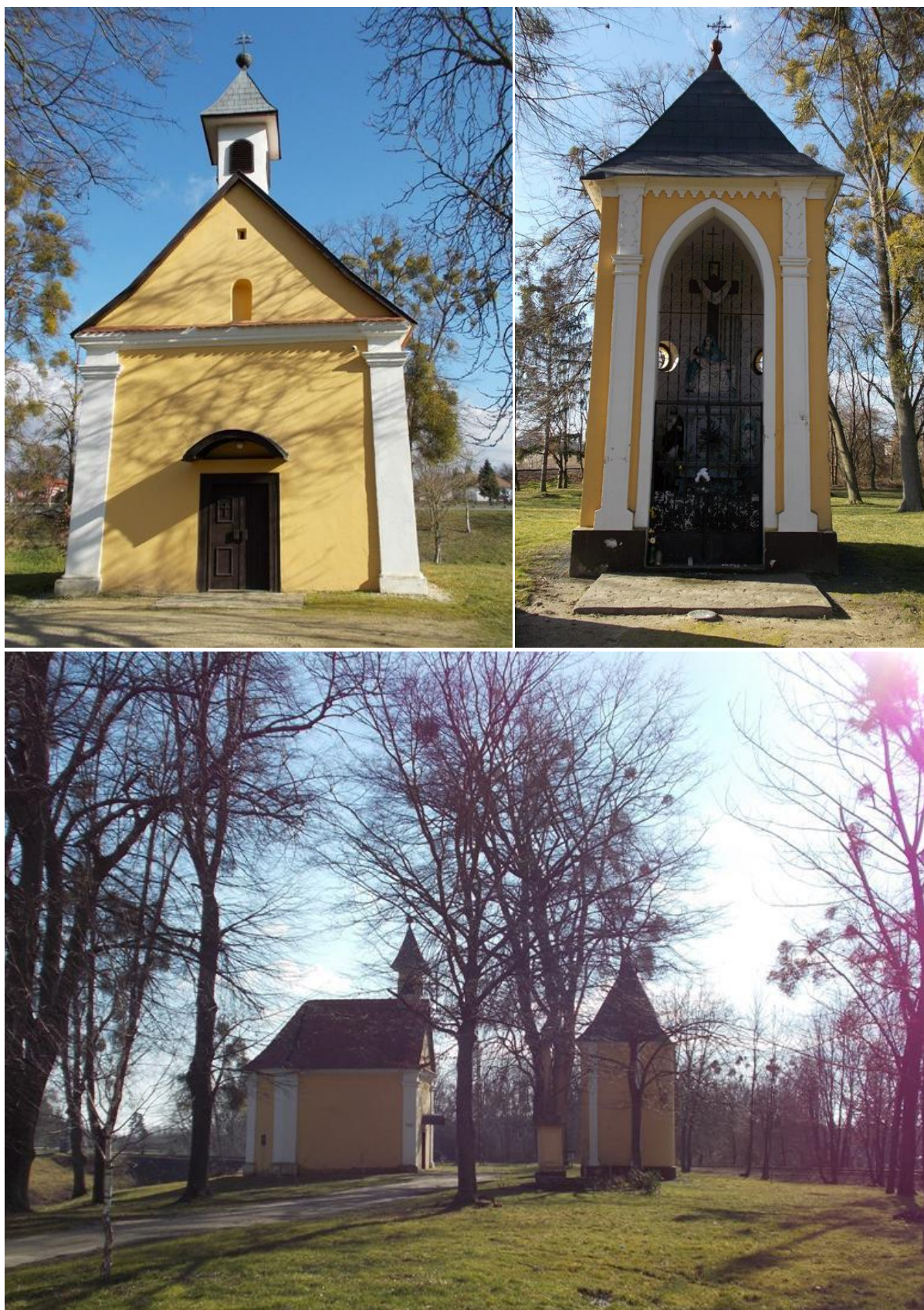

Szentháromság szobor

Volt Széchenyi kastély

R.k. kápolna, feszület, búcsújáró hely

Segesd nyilvántartott régészeti lelőhelyeinek helyrajzi számai és megnevezése:

település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Segesd	019/2	régészeti lelőhely	68983	Felső-városi-földek
Segesd	23	régészeti lelőhely	56947	Rétföld
Segesd	024/1	régészeti lelőhely	68983	Felső-városi-földek
Segesd	024/2	régészeti lelőhely	68983	Felső-városi-földek
Segesd	27	régészeti lelőhely	68983	Felső-városi-földek
		régészeti lelőhely	56947	Rétföld
Segesd	030/1	régészeti lelőhely	69001	Szennyvíztelep
Segesd	030/4	régészeti lelőhely	69001	Szennyvíztelep
Segesd	322	régészeti lelőhely	47433	Segesd-Bertalanpuszta
Segesd	0328/2	régészeti lelőhely	47433	Segesd-Bertalanpuszta
Segesd	329	régészeti lelőhely	47433	Segesd-Bertalanpuszta
Segesd	0330/1	régészeti lelőhely	47433	Segesd-Bertalanpuszta
Segesd	331	régészeti lelőhely	47433	Segesd-Bertalanpuszta
Segesd	332	régészeti lelőhely	47433	Segesd-Bertalanpuszta
Segesd	333	régészeti lelőhely	47433	Segesd-Bertalanpuszta
Segesd	342	régészeti lelőhely	48736	Felsőbogátpuszta
Segesd	357	régészeti lelőhely	48736	Felsőbogátpuszta
Segesd	360	régészeti lelőhely	48736	Felsőbogátpuszta
Segesd	361	régészeti lelőhely	48736	Felsőbogátpuszta
Segesd	362	régészeti lelőhely	48736	Felsőbogátpuszta
Segesd	0363/3	régészeti lelőhely	48736	Felsőbogátpuszta
Segesd	0363/4	régészeti lelőhely	48736	Felsőbogátpuszta
Segesd	041/13	régészeti lelőhely	56947	Rétföld
Segesd	0430/1	régészeti lelőhely	68985	Segesdi-Rinya mellék
		régészeti lelőhely	48724	Vár-hegy
		régészeti lelőhely	48724	Vár-hegy
		régészeti lelőhely	48724	Vár-hegy
Segesd	10	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	1031	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1032	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1033	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1034	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1035	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1036/1	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb

SEGESD

Segesd	1048/1	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1048/2	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1049/1	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1049/2	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1050	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1051	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	1052	régészeti lelőhely	48727	Baracsi-domb
Segesd	11	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	12	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	13	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	14	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	1401	régészeti lelőhely	56947	Rétföld
Segesd	15	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	16	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
		régészeti lelőhely	48710	József A. utca
		régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	19	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
		régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	20	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	21	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	22	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	23	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	24	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	25	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	26	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	27	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	28	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	29	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
		régészeti lelőhely	48710	József A. utca
		régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	30	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
Segesd	31	régészeti lelőhely	48710	József A. utca
		régészeti lelőhely	48710	József A. utca

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Helyi védett ingatlanok listája és a védett érték megnevezése és helyrajzi számai:

1./ Iskola,	Iskola u. 1.	4
2./ Volt magtár, múzeum	Kossuth u. 113/ A	814/1

FERROKOV üzem épületei:

3./ Irodaház	Pálmaház u. 1.	915/2
4./ Kémény	Pálmaház u.	064/34
5./ Lakóház	Pálmaház u.	064/34
6./ Üzemi épület 1.		921/1
7./ Üzemi épület 2.		921/1
8./ Kerítés.	895-898, 915/1, /2, 919,922,923/2	

9./ Községháza	Szabadság tér 1.	169/1
10./ Nepomuki Szt János szobor	Kanizsai u.	894
11./ Harangtorony.	Vörösmarty u.	764
12./ Lakóház	Kossuth u.34.	187/1
13./ Lakóház	Teleki u. 25.	786
15./ Lakóház	Kossuth u. 21.	990
16./ Lakóház	Vörösmarty 35.	699/1
17./ Lakóház	Vörösmarty 72	558
18./ Parókia	Vörösmarty 44.	540
19./ Ref. Templom	Vörösmarty 23/a	708
20./ Kereszt	Felsőhegy	1768
21./ Lakóház	Vörösmarty 43	694
22./ Lakóház	Vörösmarty 85	671
23./ Lakóház	Táncsics 17.	749
24./ Harangtorony	Felsőhegy	1709
25./ Présház	Alsóhegy	2466/2
26./ Kereszt	Felsőhegy	2069/4

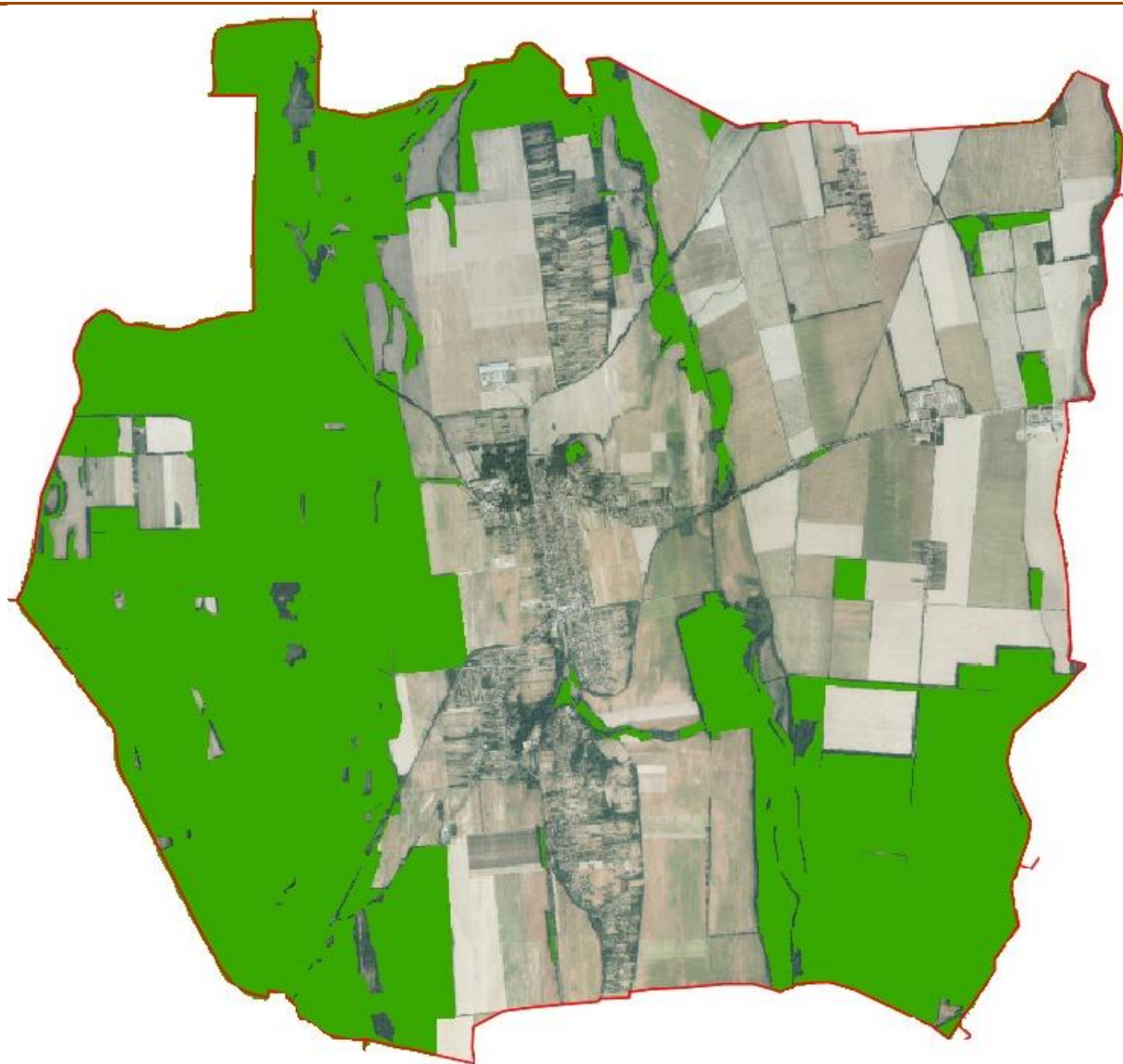
Ökológiai hálózat övezete

Az országos jelentőségű ökológiai hálózat övezetének része a település dél-keleti határvonalában található erdősült területek jelentős része. Az ökológiai folyosó termőhelyi területsávként az értékes és védett természeti környezeteket köti össze, oldva a védett területek elszigeteltségét.

A település külterületén kijelölt ökológiai folyosó nem csak a közigazgatási területéhez tartozó természeti értékeket köti össze, folytatódva a szomszédos falvakban, a határos településeket is összeköti, közös ökológiai szemléletű gondolkodásra és tevékenységre sarkalva őket.

Segesd ökológiai folyosó területei

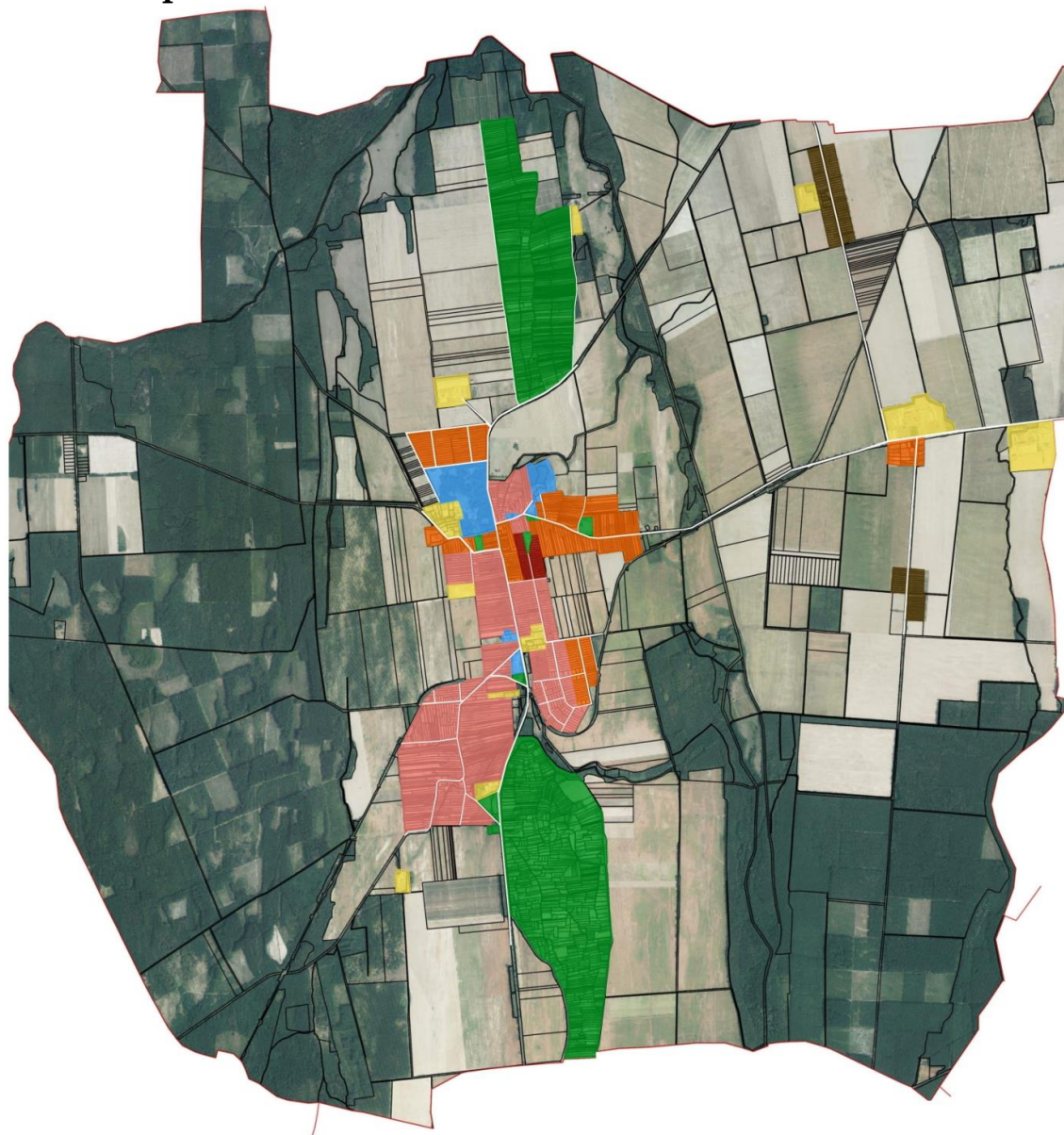

A település erdőterületei

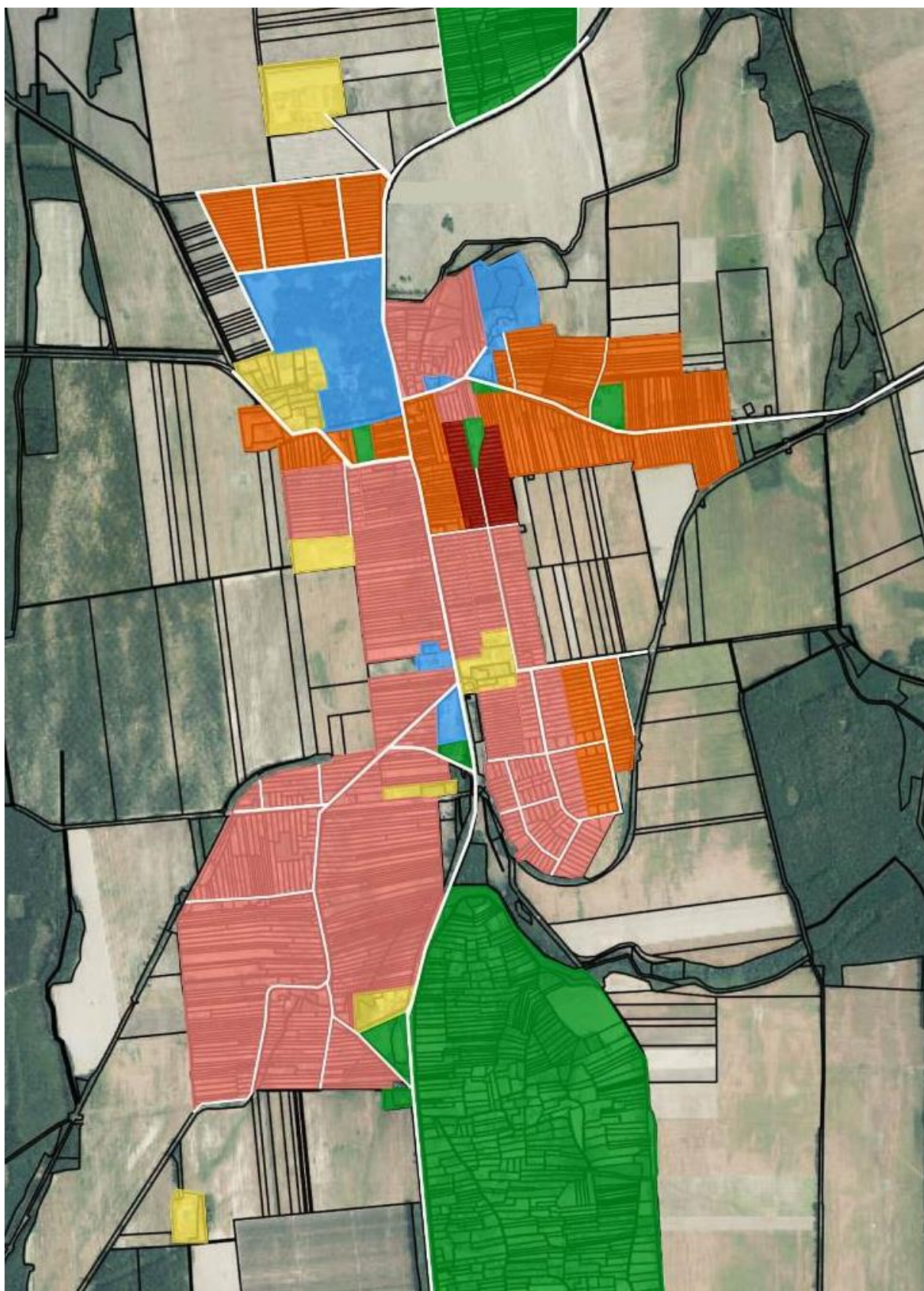
NATURA 2000 terület nincs a település közigazgatási területén.

5. Településkarakterek bemutatása

- Kisvárosias lakóterület
- Kertvárosias lakóterület
- Falusias lakóterület
- Zártkert területe
- Gazdasági terület
- Intézményi terület
- Major terület

Falusias lakóterület

Segesd falusias lakóterülete heterogén képet mutat. Megtalálhatók itt az egytraktusos parasztháztól az utcával párhuzamos gerinces nyeregtetővel épület épületen át a polgáris, kontyolt, utcafronton beforduló lakóépület is.

A beépítési mód az oldalhatáron álló, az épületek az utcafronton állnak, vagy csak minimális – maximum 3 méter – mértékben vannak hátrahúzva.

A telkek rövidek, de viszonylag szélesek, ez adott lehetőséget a sok közterülettel párhuzamosan elhelyezett épület építéséhez.

A lakóépületek egyszintes, földszint + padlástér méretűek. A tetőhajlásszög 35-45 fok közötti. Az épületek egyszerű tömegaránnyal készültek, jellemző a simított, vagy dörzsölt kőporos vakolat.

A melléképület a főépülettel egy tömegben készült, gyakori, hogy ugyanazzal a tetősíkkal folytatódik. A közterületek keskenyek, amit a kis előkert is optikailag szűkít.

Kisvárosias lakóterület

A község beépített területének jelentős részét teszi ki a kisvárosias lakóterület.

Az épületek többsége oldalhatáron álló, utcára merőleges gerinccel épült, vagy sátoztetővel rendelkezik. Megtalálható a polgárosodás jezeit mutató lakóépületeket, ahol a nyeregtető az utcafronton befordul az utcával párhuzamosan. Ezeknél az épületeknél nagyobb a belmagassággal és díszes homlokzatokkal találkozunk.

A tetők hajlásszöge 30-45 fok közötti. A nyeregtetős épületek jellemzően oromfallal néznek az utcára, kevés helyen találunk kontyolt tetőt.

A melléképületek az egyenes gerincű, nyeregtetős épületek esetében a lakóépület mögött, azzal egy tömegben épült, ha az épület és a telekadottságok engedik, a jövőben is törekedjünk a melléképületeket a főépülettel egy tömegben elhelyezni.

A kerítések esetében törekedjünk a helyi anyagok használatára. Sok szép példát találunk a fa, lécs, esetleg téglalábazatos kovácsoltvas kerítésekre.

Kertvárosias lakóterület

A kisvárosias lakóterület a Rózsadomb utcát fedi le. A jellemző épülettípusok a 80-as évektől jellemző nyeregtetős, közepes tetőhajlásszögű, tetőtér beépítéses, oromfalas családi házak, valamint e mellett megtalálható a 2000 évektől divatba jövő ún. mediterrán stílusú, kis tetőhajlásszögű egyszintes, összetett, tördelt tetővel és több helyen tört alaprajzzal rendelkező lakóépületek.

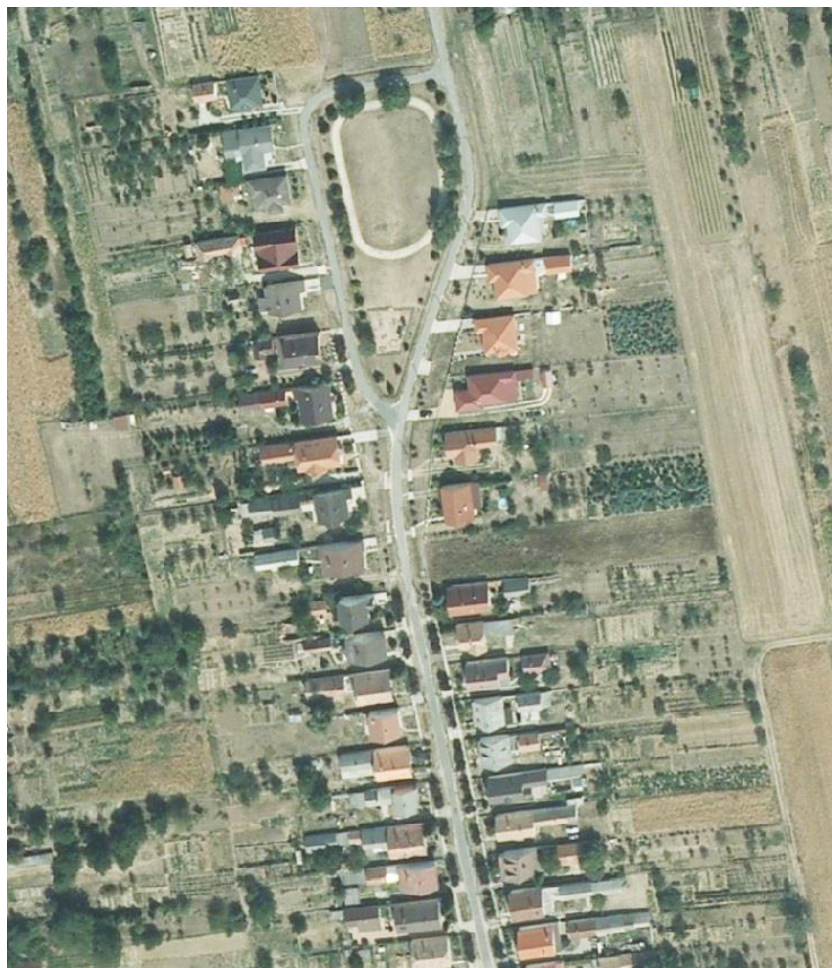

A beépítési mód az oldalhatáron álló, a nyeregtetős épületeknél általában az utcával párhuzamos tetőgerinccel és oromfalas zárással.

A telkek széles utcafronti résszel bírnak és általában rövidek. Az épületek nagy, gyakran 5 métert is meghaladó előkerttel készültek. Ez a telepítési mód a keskeny út melletti széles zöldsávot tovább erősítve szellős, barátságos utcaképet teremt.

A melléképületek az lakóépület mögött, általában különálló épületként helyezkednek el.

Major terület

Segesd területén két jól elkülöníthető, különálló major terület található, ezek Bertalanpuszta és Lászlómajor.

Az épületek széles, nem túl hosszú telkekre épültek oldalhatáros beépítéssel. Az épületek vegyesen egytraktusos régi parasztház, illetve az utcára két ablakkal néző, az utcafronton beforduló gerincű polgáriasabb képet mutató lakóház. Ezek közé ékelődik be néhány, a 80-as évek után épület nyeregtetős, tetőtér beépítéses épület.

Jellemzően földszint + padlástér méretű, 35-45 fokos hajlásszögű hagyományos arányokkal rendelkező lakóépületek találhatóak a területeken.

Az utcaképben a legjelentősebb eltérés, hogy míg Bertalanpusztán az épületek oromfallal záródnak, Lászlómajorra a beforduló utcafronti épületszárny mellett az utcafronti teljes konty a jellemző.

A melléképületek a lakóépület vonalában, az főépület mögé épültek, gyakran összeépülve a lakóépülettel.

Az utcafronti kerítés nem hangsúlyos, anyaga gyakran vas oszlopon drótfonatos mező. A telkek között az oldalhatáron sok esetben nincs is találunk kerítést.

Gazdasági terület

Segesden mind a lakóterületek körül, mind a belterületen sok helyen találkozunk mezőgazdasági-ipari területtel. Ezek a gazdasági területek sehol sem tűnnek „tolakodónak”, jól idomultak a falu képébe, annak szerves részét képezik.

Az épületek szabadonállóan lettek elhelyezve, a közterületről jól látható épületek jellemzően nyeregvető készültek.

Intézményi terület

Az intézményi terület a Szociális otthon, a volt ferences kolostor, az óvoda és iskola területét, valamint néhány közösségi intézmény területét foglalja magában.

A területen szabadonálló beépítési móddal találkozunk, melyet a jövőben is meg kell őrizni. Eltérő karakterű épületekkel találkozunk, de a jellemző a nyeregvetés kialakítás, 35-45 fok közötti hajlásszöggel. Ezt a kialakítást –különös tekintettel a műemléki környezetben lévő telkeken – kell a jövőben is alkalmazni.

Zártkert és zöldterület

Temető

A településen, mint jellemzően minden katolikus faluban több kőből faragott feszületet emeltek, mely azt lehet mondani úton-útfélen, temetőben, a falu határában is előfordul.

A temetői keresztek, mint sírjelek pedig kizárólagosak voltak. Kegyeleti park formájában látható a régi temető, füves kaszált területen fásligetes terület, melyen a régi kőkeresztek láthatók.

A temetők funkcionálisan a belterület határában találhatóak, de a lakóterülettől – kerítéssel, fásítással – optikailag jó elkülönítve fekszenek.

Mezőgazdasági kert terület

Segesdet északról Böhönye irányából, és délről Ötvöskónyi felől is nagy kiterjedésű kertség veszi körül. A mezőgazdasági kert területen a növénytermesztés, az ezzel kapcsolatos terménytárolás és feldolgozás gazdasági épületei - melyek pihenésre szolgáló helyiséget is tartalmazhatnak - helyezkednek el.

A területen csak azok a földrészletek építhetők be, amelyek legalább 80 %-a mezőgazdasági művelés alatt állnak. A mezőgazdasági művelést az építmények kialakítása után is fenn kell tartani.

A terület további elaprózódása érdekében a földrészletek megosztása nem javasolt, ellenben a földrészlet összevonások támogathatók.

A volt zártkert területét alacsony beépítési mértékkel, maximum 40 m²-es épületek kialakításával lehetne szabályozni.

Erdőterület

A település területének nyugati felét összefüggő erdőség övezi. Az erdős, ligetes területek megóvandók, az erdőgazdálkodást a továbbiakban is fenn kell tartani. A tájjelleg megőrzése és környezetvédelmi okok miatt erdő hosszú távon sem szűnhet meg. Az erdőfelület mérete inkább növekszik gazdasági célú erdőtelepítésekkel, védelmi erdősávokkal. Az új telepítéseket tájhonos, lombos fákkal javasoljuk megvalósítani.

6. Lakossági vélemények

A település lakossága a településképi szempontjából a legfontosabbnak a fasorokat, az előkert rendezettségét, valamint a kerítéseket gondolják. Ebből adódóan ezekre különös gondot kell fordítani, nem csak az egységes, a meglévő viszonyokhoz és a természeti, táji adottságokhoz való igazodásra kell figyelni, de a fent említettek állaga, karbantartása is fontos.

Néhányan kifogásolták a házak előtti szűk zöldsávot, valamint a nem egységes köztéri bútorokat.

Szintén egybehangzó vélemény született a kerítés anyagát illetően, egy-egy kivételtől eltekintve mindenki szerint a sövény, a kovácsoltvas és a fa az ideális kerítésanyag.

A településen településképi szempontból a legjelentősebb problémának a megoldatlan esővíz-elvezetést, az utcán parkoló autókat, a szemetelést, a kevés növényzetet, és legfőképp a romos épületeket találták.

A javasolt színek a lakosság véleménye szerint a sárga és annak árnyalatai, a bézs és a fehér, míg a településhez leginkább passzoló tetőformának a nyereg- és a sátortetőt gondolják.

A legbüszkébbek a település lakói a kastélyra, illetve annak kertjére, a templomokra, valamint a tiszta, rendezett terekre voltak.

7. Településképi ajánlások, építészeti útmutató

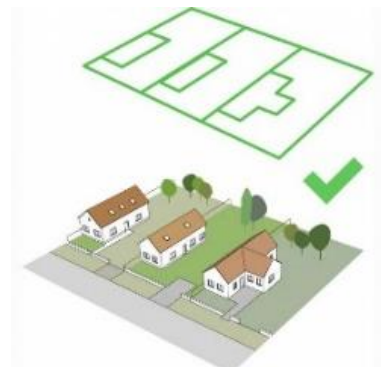
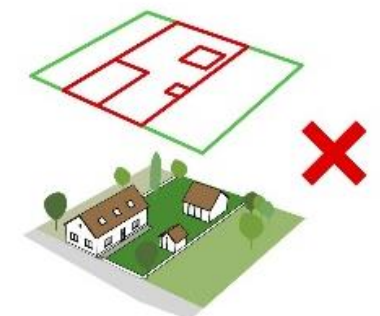
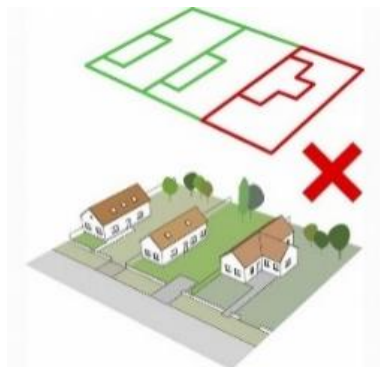
Falusias lakóterület

Telepítés

A falusias településrészen az oldalhatáros telepítés a követendő. A jövőben is javasolt az oldalhatáros beépítési módot alkalmazni, ugyanis ez eredményezi ezeken a telkeken a leggazdaságosabb telekkihasználást.

A tetőgerinc az utcára merőleges. Csak ott megengedett az utcával párhuzamos gerinc, ahol ez a kialakult és a telek szélessége is lehetővé teszi, és a szomszédos épületeknél is ez a példa.

Az épület előkertje igazodjon a kialakult állapothoz. Az indokolatlanul hátrahúzott épületek megbontják az utca ritmusát. Törekedjünk a kialakult állapothoz igazodó előkert méretet alkalmazni.

Magasság

A környezetükből kiugró, túl magas épületek – különösen a szűk telkek esetében – aránytalan hatást keltenek. Javasolt a kialakult épületmagassághoz alkalmazkodni, az ettől való eltérés megbontja településünk arculati egységét.

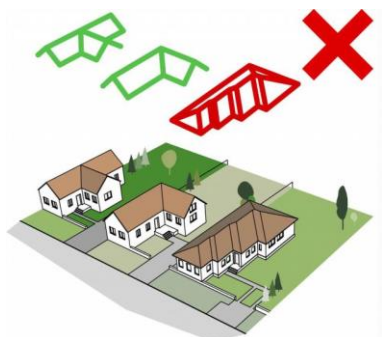
Tetőhajlásszög

A kialakult utcaképbe épülő új házaknál, illetve a meglévő épületek átépítésénél törekedjünk arra, hogy azok tetőhajlásszöge illeszkedjen a környezetéhez. A túl alacsony, vagy túl magas tetőhajlásszöggel rendelkező épületek kellemetlen tömegarányt kelthetnek és rontják az utcaképet. A főépület és melléképület, illetve a telekre tervezett egyéb tetőknél ugyanazt a hajlásszöget alkalmazzuk.

Tetőforma

Alkalmazzunk egyszerű tetőformákat. Az épületeket jellemzően nyeregtetővel, vagy kontyolt nyeregtetővel javasolt kialakítani. Kerüljük az összetett, tördelt tetőformákat. Tájidegen és a vápák növelik a beázás kockázatát. A szomszédos épületekhez javasolt illeszkedni. A tetőtér beépítésénél az álló tetőablak (ún.: kutyaól) kerülendő, helyette tetősíklablak kialakítása javasolt. Ez a megoldás olcsóbb, kevesebb beázási lehetőséget rejt, több fényt enged be és településképi szempontból is előnyösebb.

Színek

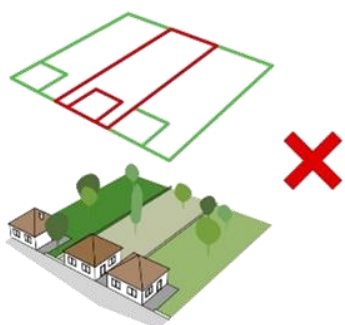
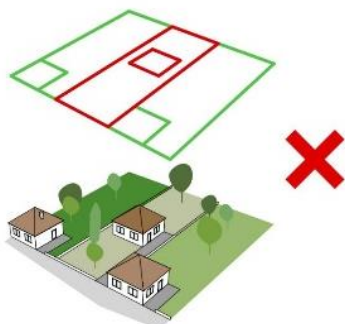

A falusias területen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület falújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonlókat alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

Kisvárosias lakóterület

Telepítés

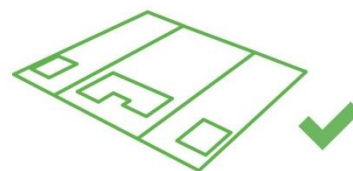

A kisvárosias településrészen családi házak telepítése oldalhatáron álló. Ettől a beépítési módtól csak a kellően széles telkeknél lehet eltérni és az épületet szabadonállóan elhelyezni.

Az épületek gerince az utcával párhuzamos, általában egyenes vonalú.

Az indokolatlanul, nagymértékben hátrahúzott, valamint a kialakult beépítéstől eltérő családi ház építése nem javasolt.

A melléképületet a lakóépület mögött, azzal azonos oldalon helyezük el.

Magasság

A területen a szomszédos épületek magassága egymáshoz igazodik, közel azonos. Illeszkedjünk a környező épületek magasságához.

Tetőhajlásszög

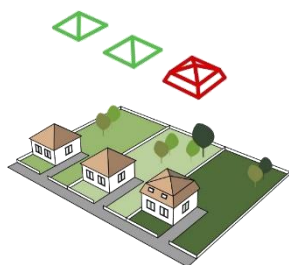
Az épületek dőlése a hagyományos karakterhez igazodó, 30-45 fok közötti legyen. Ez a hajlásszög lehetőséget ad a későbbi tetőtér-beépítésre is. A főépület és melléképület, illetve a telekre tervezett egyéb tetőknél ugyanazt a hajlásszöget alkalmazzuk.

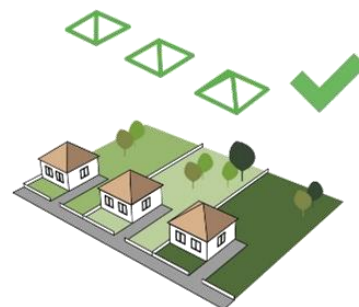
Tetőforma

A jellemző tetőforma az egyenes gerincű nyeregtető és a sátoztető. A tetőgerinc az utcára merőleges. Csak ott megengedett az utcával párhuzamos gerinc, ahol ez a kialakult és a telek szélessége is lehetővé teszi, és a szomszédos épületeknél is ez a példa.

Az épület előkertje igazodjon a kialakult állapothoz. Az indokolatlanul hátrahúzott épületek megbontják az utca ritmusát. Törekedjünk a kialakult állapothoz igazodó előkert méretet alkalmazni.

Színek

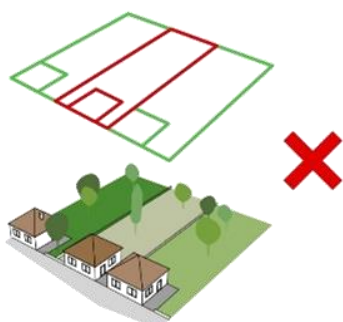
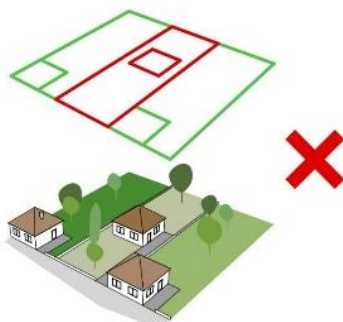

A területen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület falújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonlóan alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

Kertvárosias lakóterület

Telepítés

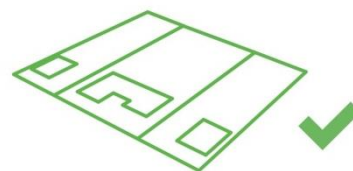

A kertvárosias településrészen családi házak telepítése oldalhatáron álló. Ettől a beépítési módtól csak a kellően széles telkeknél lehet eltérni és az épületet szabadonállóan elhelyezni.

Az épületek gerince az utcával párhuzamos, általában egyenes vonalú.

Az indokolatlanul, nagymértékben hátrahúzott, valamint a kialakult beépítéstől eltérő családi ház építése nem javasolt.

A melléképületet a lakóépület mögött, azzal azonos oldalon helyezzük el.

Magasság

A területen a szomszédos épületek magassága egymáshoz igazodik, közel azonos. Illeszkedjünk a környező épületek magasságához.

Tetőhajlásszög

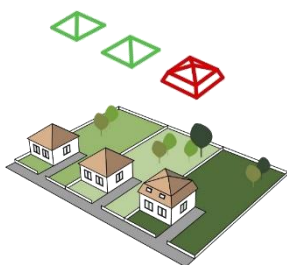
Az épületek dőlése a hagyományos karakterhez igazodó, 30-45 fok közötti legyen. Ez a hajlásszög lehetőséget ad a későbbi tetőtér-beépítésre is. A főépület és melléképület, illetve a telkekre tervezett egyéb tetőknél ugyanazt a hajlásszöget alkalmazzuk.

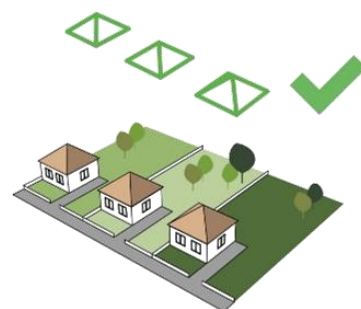
Tetőforma

A jellemző tetőforma az egyenes gerincű nyeregtető és a sátoztető. A tetőgerinc az utcára merőleges. Csak ott megengedett az utcával párhuzamos gerinc, ahol ez a kialakult és a telek szélessége is lehetővé teszi, és a szomszédos épületeknél is ez a példa.

Az épület előkertje igazodjon a kialakult állapothoz. Az indokolatlanul hátrahúzott épületek megbontják az utca ritmusát. Törekedjünk a kialakult állapothoz igazodó előkert méretet alkalmazni.

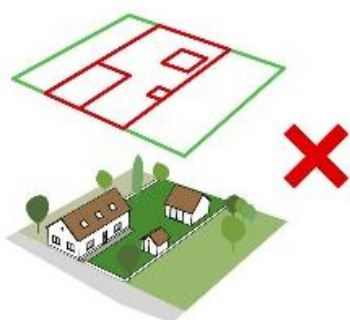
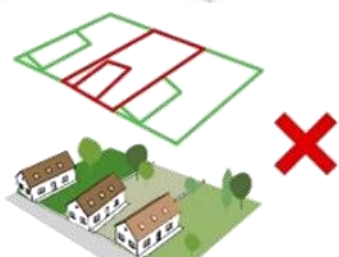
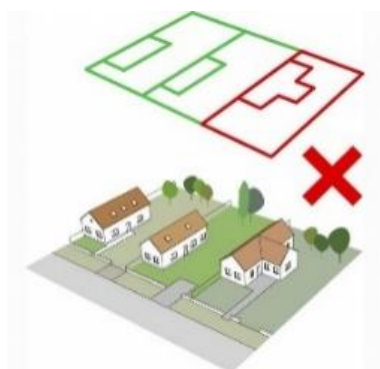
Színek

A településen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület falújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonlóan alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

Major terület

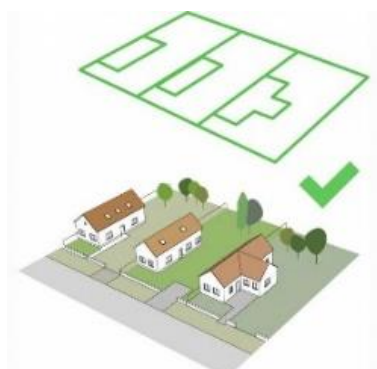

Telepítés

Az övezetben az oldalhatáros telepítés a követendő. A jövőben is javasolt az oldalhatáros beépítési módot alkalmazni, ugyanis ez eredményezi ezeken a telkeken a leggazdaságosabb telekkihasználást.

A tetőgerinc az utcára merőleges. Csak ott megengedett az utcával párhuzamos gerinc, ahol ez a kialakult és a telek szélessége is lehetővé teszi, és a szomszédos épületeknél is ez a példa.

Az épület előkertje igazodjon a kialakult állapothoz. Az indokolatlanul hátrahúzott épületek megbontják az utca ritmusát. Törekedjünk a kialakult állapothoz igazodó előkert méretet alkalmazni.

Magasság

A környezetükből kiugró, túl magas épületek – különösen a szűk telkek esetében – aránytalan hatást keltenek. Javasolt a kialakult épületmagassághoz alkalmazkodni, az ettől való eltérés megbontja településünk arculati egységét.

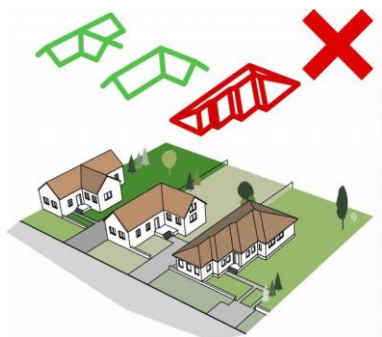
Tetőhajlásszög

A kialakult utcaképbe épülő új házaknál, illetve a meglévő épületek átépítésénél törekedjünk arra, hogy azok tetőhajlásszöge illeszkedjen a környezetéhez. A túl alacsony, vagy túl magas tetőhajlásszöggel rendelkező épületek kellemetlen tömegarányt kelthetnek és rontják az utcaképet. A főépület és melléképület, illetve a telekre tervezett egyéb tetőknél ugyanazt a hajlásszöveget alkalmazzuk.

Tetőforma

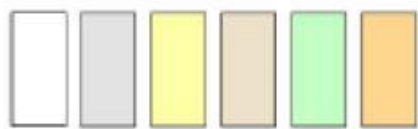
Alkalmazzunk egyszerű tetőformákat. Az épületeket jellemzően nyeregtetővel, vagy kontyolt nyeregtetővel javasolt kialakítani. Kerüljük az összetett, tördelt tetőformákat, mert tájidegen és a vápák növelik a beázás kockázatát. A szomszédos épületekhez javasolt illeszkedni. A tetőtér beépítésénél az álló tetőablak (ún.: kutyaól) kerülendő, helyette tetősíklablak kialakítása javasolt. Ez a megoldás olcsóbb, kevesebb beázási lehetőséget rejt, több fényt enged be és településképi szempontból is előnyösebb.

Színek

A településen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület falújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonlókat alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

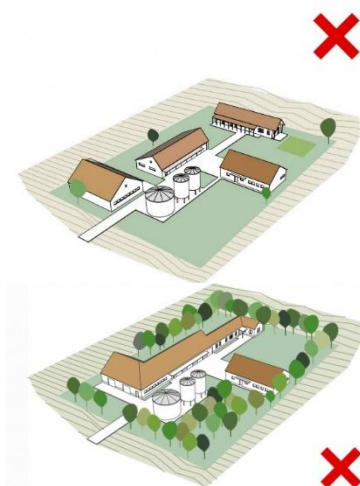
Javasolt homlokzati színek

Javasolt nyílászáró és zsalúzat színek

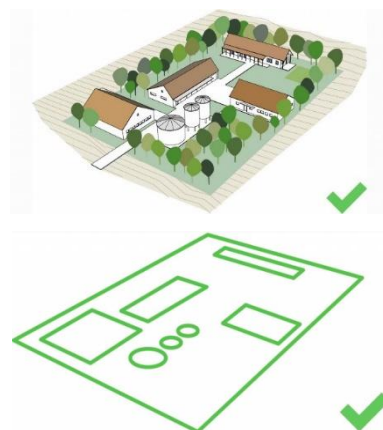
Gazdasági terület

Telepítés

A gazdasági területen is legyünk figyelemmel az épületek elhelyezésére és tömegformálására.

Alkalmazzuk itt is a falusias, tanyasi rendszerben kialakult telepítést. A növénytelepítést elsősorban a telekhatár mentén végezzük, ezáltal a terület működése kisebb terheléssel jár a környező lakóterületekre és esztétikailag is pozitív hatású lesz. Javasolt a háromszintű növényállomány ültetése.

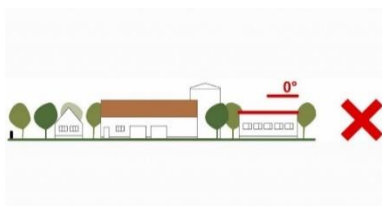
Magasság

A technológiai építmények kivételével az itt jellemző, egyszintes épületmagasságot alkalmazzuk.

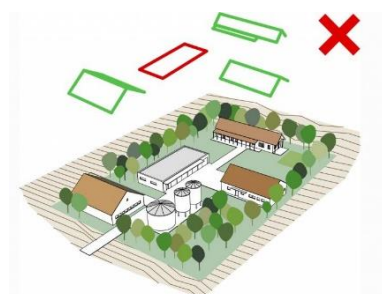
Tetőhajlásszög

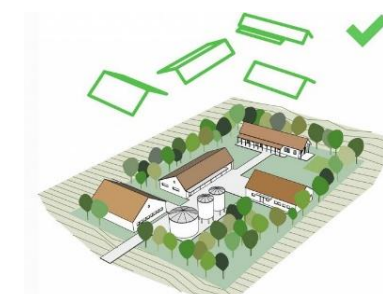
A gazdasági területen a tetőhajlásszög igazodjon a kialakult állapothoz, ez jellemzően 35-45 fok.

Tetőforma

A területek használatának jellegéből adódóan javasolt egyszerű tetőformák alkalmazása, a meglévő épületekhez illeszkedve.

Kerítés

A területen a drótfonatos, illetve a sövény kerítés ajánlott.

Intézményi terület

Telepítés

Az intézményi területen elsősorban közfunkciót ellátó épületek, egyházi oktatási intézmények találhatóak. Így itt az épületeket lehetőség szerint szabadonállóan, egymástól nagyobb távolságokat hagyva célszerű elhelyezni, hogy az épület hangsúlyosabb lehessen.

Magasság

A területen jellemzőek az egyszintes épületek fordul elő. Itt is alkalmazkodjunk a kialakult állapothoz.

Tetőhajlásszög

Az intézményi területen a hagyományos 35-34 fok közötti, a falusias, kisvárosias lakóterületekre jellemző hajlásszögű tető alkalmazása elfogadott.

Tetőforma

Alkalmazzunk egyszerű tetőformákat. Az épületeket jellemzően nyeregtetővel, vagy kontyolt nyeregtetővel javasolt kialakítani. Kerüljük az összetett, tördelt tetőformákat. Tájidegen és a vápák növelik a beázás kockázatát. A szomszédos épületekhez javasolt illeszkedni. A tetőtér beépítésénél az álló tetőablak (ún.: kutyaól) kerülendő, helyette tetősíklablak kialakítása javasolt. Ez településképi szempontból is előnyösebb.

Színek

A településen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület felújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonló alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

Zártkert és zöldterület

Telepítés

A zöldterületen – különösen a zártkertekre – a táj adottságaira figyelemmel helyezzük el az épületeket. Javasolt a szabadonálló, ritkásabb beépítés, egyszerű nyeregtetős épületek alkalmazása. Lejtős területeknél kerüljük a szükségesnél nagyobb mértékű terepalakítást.

Magasság

Igyekezünk tájba illeszkedő, lehetőség szerint egyszintes épületekkel a természetbe minél inkább beleolvadni.

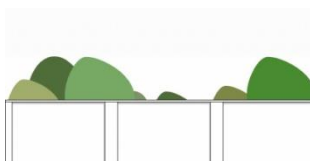
Tetőhajlásszög

A zöldterületen javasolt a hagyományos 35-45 fok közötti hajlásszögű, egyenes tetősíkú és egyenes gerincű épületek alkalmazása.

Kerítés

A zöldterület egységesség legkevésbé megtörő drótfonatos, vagy sövény kerítés telepítése ajánlott.

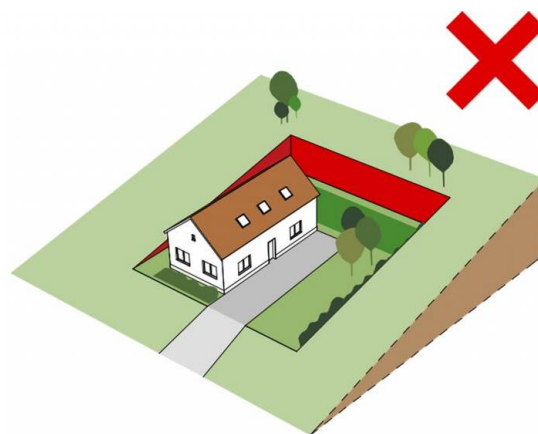
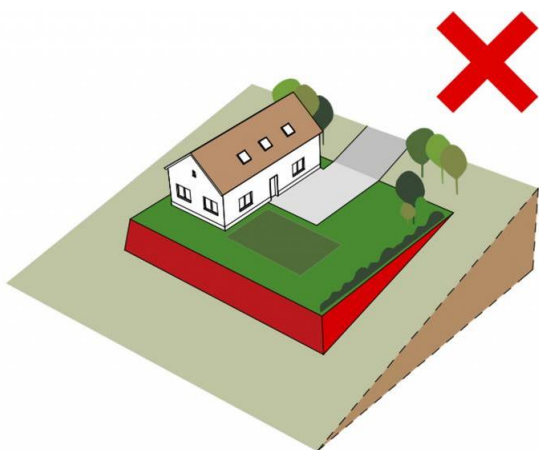
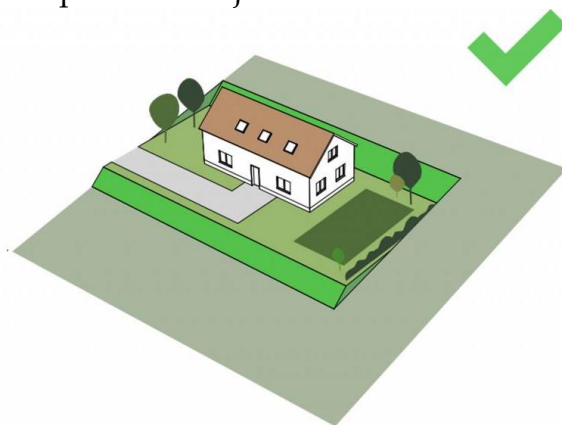
Színek

A természetes, visszafogott, nem rikító színek választása javasolt. Ezek jellemzően a fehér, a barna, a bézs és a zöld árnyalatai.

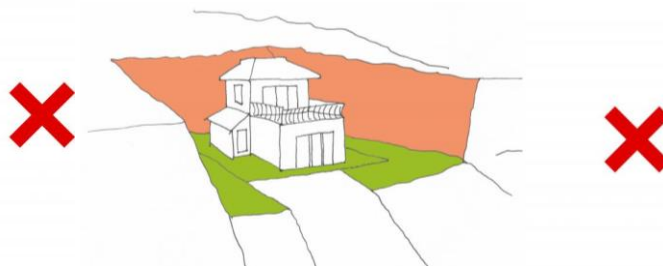
Beépítésre nem szánt területekre vonatkozó építészeti útmutató, ajánlások

TEREPALAKÍTÁS

A település külterületének egy része gyakorlatilag a faluból is látható. A tájkép védelmére kellő hangsúlyt kell fektetni, az épületeket tájba illesztett módon kell elhelyezni. Terepbevágnás esetén nem elfogadható az épület túlerőltetett földbevégnése, mert az így a közvetlen rálátás kedvezőtlen lesz. Nem javasolt továbbá a ház teljes kiemelése sem, mivel így a ház feltűnő platóra kerül, túlságosan kiemelkedik a környezetéből. A javasolt megoldás a terep részleges bevégnése lehet. Kiváló megoldás, ha a

ház eleve a terepbe illesztve épül, kapcsolata így harmonikus a környezettel, a földmunka minimális, és a csapadékvíz elvezetése és az abból fakadó problémák is jól kezelhetők.

A terepre illesztésnél nem megfelelő, ha a terepre kiemeléssel, vagy besüllyesztve helyezzük el a házat, nem illeszkedve a terephez

TELEPÍTÉS

Az értékes mezőgazdasági- és erdő területeken új épület építése esetén a szabadon álló laza beépítési mód ajánlott, és a tájképbe történő illesztés a legfontosabb építészeti szempont. A külterületi településrészekben is fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást (építést és területhasználatot) megvalósítani, úgy hogy minél kisebb mértékben változtassunk a tájképen. Általánosan javasolt a területek beépítetlen jellegének megtartása a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megóvása mellett. Az értékes tájkarakter megőrzését szolgálja a területhasználat és a telekszerkezet hosszú távú megőrzése. Tájképvédelmi szempont továbbá, hogy reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építményt, felszíni elektromos hálózati vagy hírközlési elemet illetve építményt ne lehessen az érzékeny területeken elhelyezni.

Erdő, mező, ligetek, fás legelők, és település kapcsolata különösen fontos szempont.

Anyaghasználat (színezés)

Új épületek építése esetén a település épületeinek színvilágához és anyagaihoz illeszkedő megjelenés javasolt. Nem elfogadható a feltűnő, kirívó, harsány színhasználat, valamint a rikító színű fémlemezfedés és burkolat. A színválasztáskor természetes „földszínek” alkalmazása javasolt.

Beépítésre nem szánt területek

A beépítésre nem szánt területeken csak az ingatlan rendeltetését szolgáló épületet, építményt – az építési előírásokkal összhangban – szabad elhelyezni.

Az épületnek tájba illeszkedőnek kell lenni, a lehető legkisebb tájseb kialakításával. Természetes anyagok (fa, kő, vályog, tégl) anyagokat és természetes, meleg pasztell színeket kell használni. Az épületet a lehető legnagyobb mértékben takarásban kell elhelyezni, valamint egyszerű formákat kell alkalmazni (egytömegű épület kiugrók nélkül, nyeregtetővel).

Az építményeknek lehetőség szerint növényzet takarással kell fedni.

Kerítést táj- és természetvédelmi területen elhelyezni nem lehet, azokon kívül csak a telek határvonalán, fa oszlopon deszka vagy drótfonatos mezővel szabad.

A település közigazgatási területéhez tartozó fokozott védelem alatt álló területen lévő közterületen és magánterületen reklámhordozó és reklám – jogszabályban meghatározott kivétellel – nem helyezhető el.

8. Jó példák

Kerítések, kapuk

Homlokzatképzés

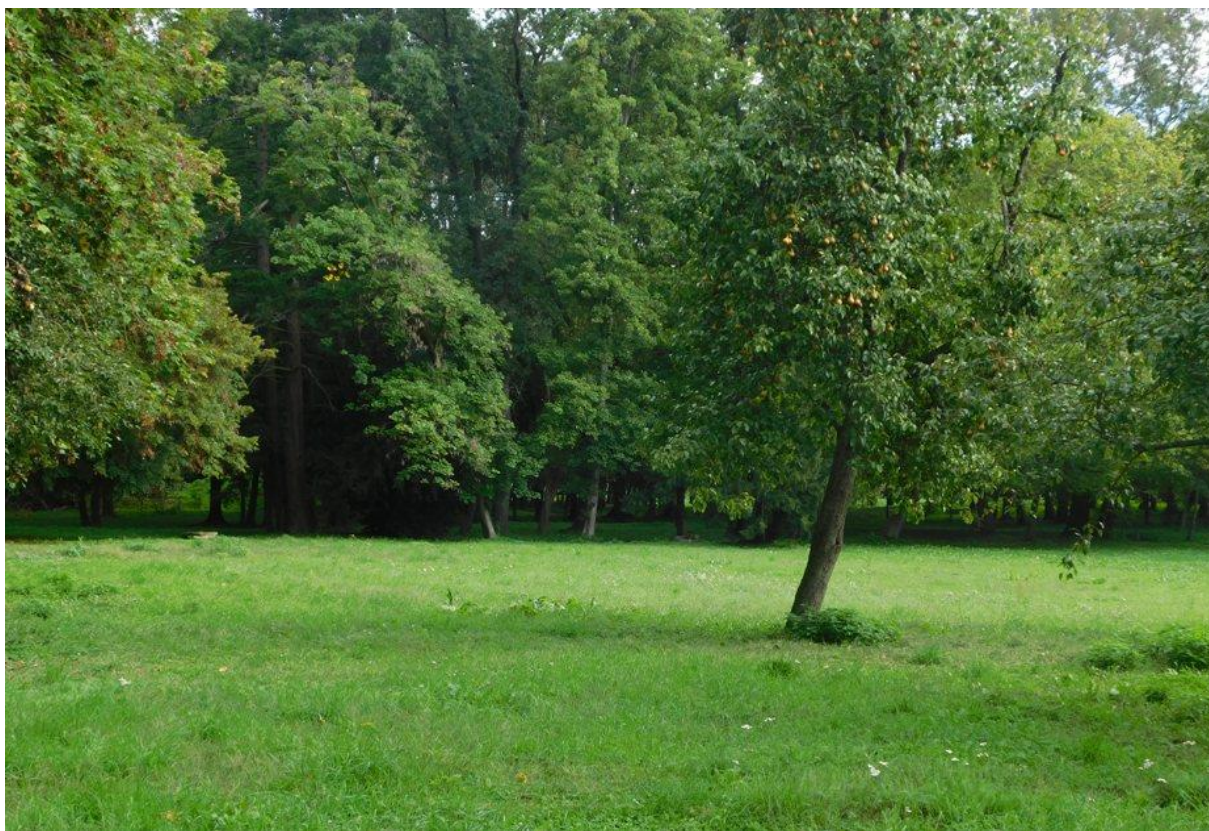

Kertek, zöldfelületek, parkok

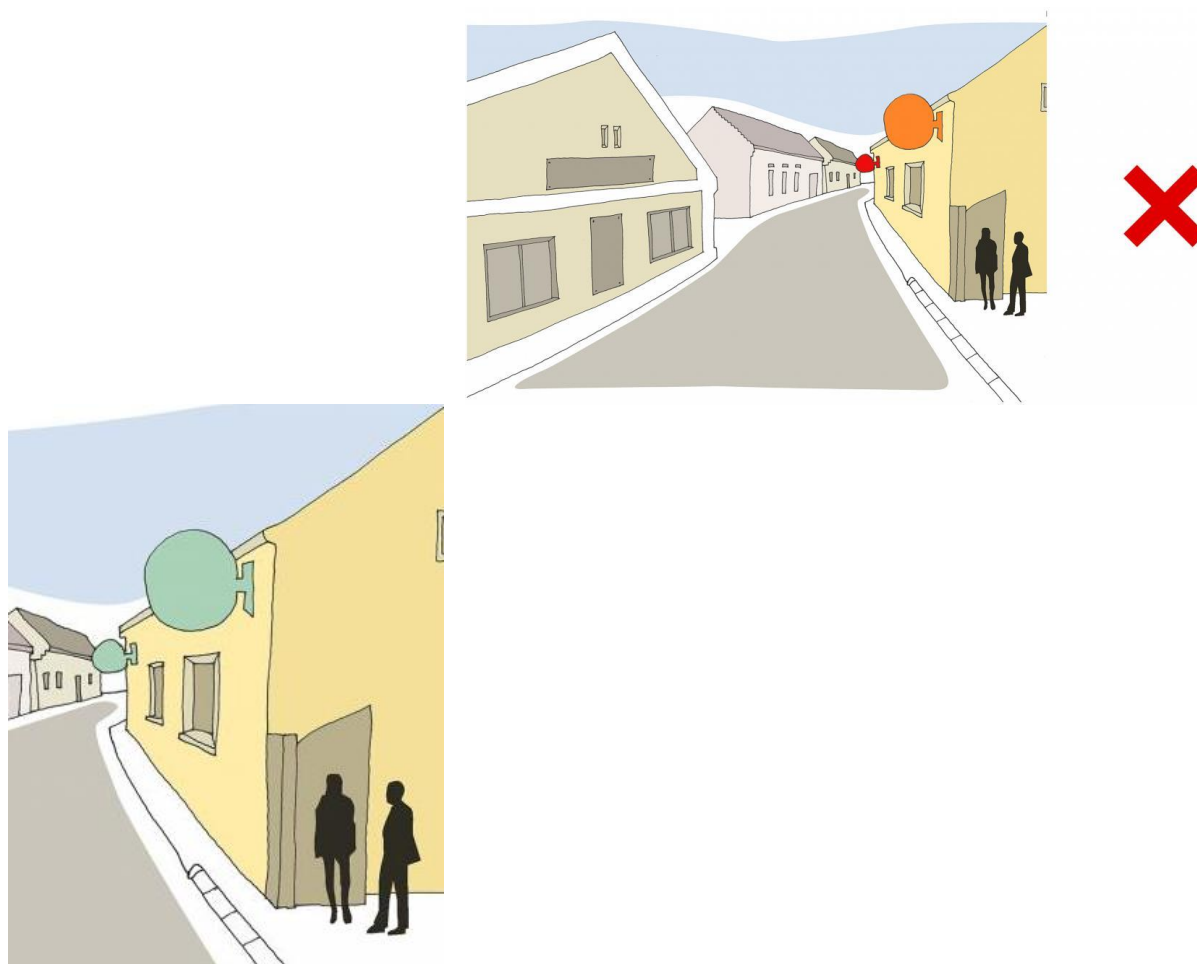

Részletek

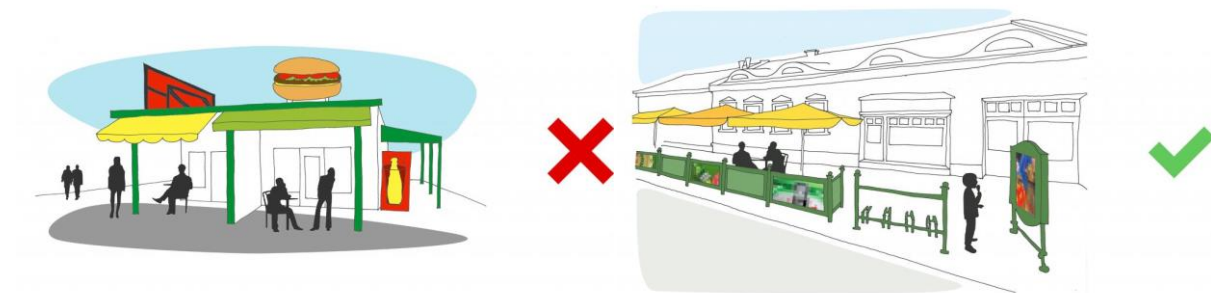
9. Jó példák, sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégérek is ugyanúgy hozzátartoznak, mint az épületek vagy a növényzet. Feladatuk elsősorban a figyelemfelkeltés, a tájékoztatás, amellyel szemben alapvető elvárás, hogy az utcaképbe illő legyen. Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy alkalmazkodjon az épület megjelenéséhez, anyaghasználatához.

Intézményi, illetve településközponti területen a reklám közzététele és reklámhordozók, reklámhordozót tartó berendezések elhelyezése kizárólag utcabútor igénybevételével lehetséges. A reklámhordozó formájára, illetve elhelyezésére

egységes mintát javasolt kialakítani. A helyi védett természeti területen reklámhordozó elhelyezése nem javasolt.

Új adótornyot, illetve a teljes települést ellátását biztosító felszíni energiaellátási építményeket elhelyezni belterületen, illetve műemléki, helyi építészeti értéként védett épületen, területen és természetvédelmi területen távközlési, hírközlési torony nem helyezhető el. Egyéb területen is javasolt meglévő építményeket igénybe venni erre a célra, vagy új funkcióval pl. kilátó létesítésével összekötni.

Belterületen antenna és antenntartó szerkezet kizárólag közterületről nem látható módon történő létesítése javasolt.

Napelemek telepítésekről a megfelelő tájolás mellett fontos szempont, hogy az épületet ne „nyomjuk” el a napelemek hatalmas tábláival. Ennek egyik jó megoldása, ha nem a főépületre, hanem utcáról kevésbé látható épületszárnyra helyezzük.

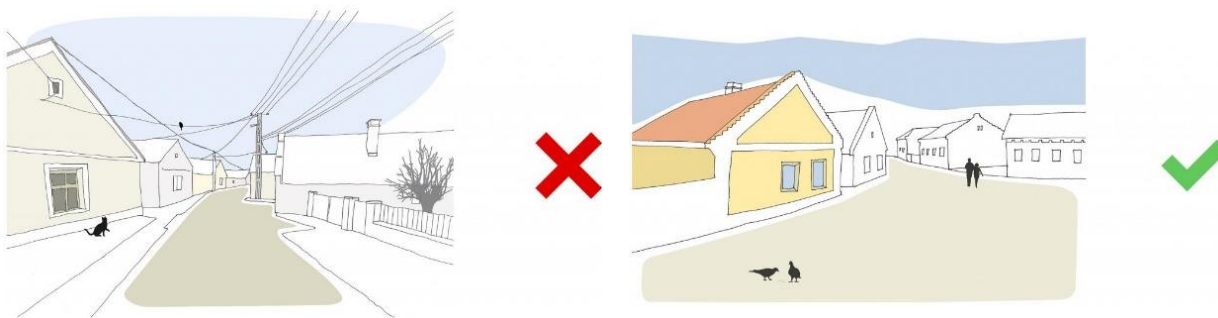

A klímaberendezés kültéri egységeinek elhelyezésére ne az utcai homlokzatot használjuk! Kevésbé hangsúlyos, takart helyet használjunk, illetve a kültéri egységet a homlokzaton burkoljuk el.

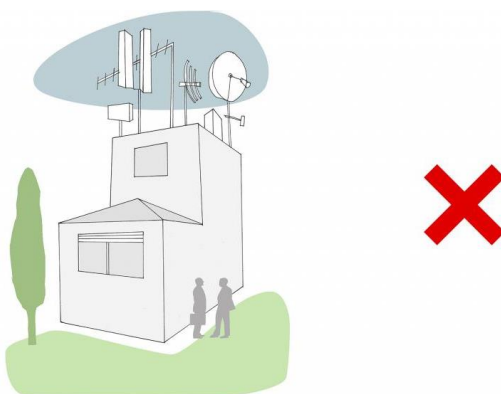
A közvilágítás nagyon fontos és meghatározó eleme a köztereknek. A településen a közvilágítás mindenhol megoldott.

Sajnos a közművek és infrastruktúra-hálózati cégek a mai napig nem veszik figyelembe az eszközeiknek, építményeiknek telepítésénél a környezeti látvány zavartalanságát.

Ezek optikai „eltűntetésére” szükség van, amit vagy növényzettel történő takarással tudunk javítani, vagy olyan látvánnyal, ami elvonzza róluk a figyelmet. Megoldást jelent a vezetékek földkábelbe történő elhelyezése, illetve az eszközök földbe süllyesztése. Új vezetékeket csak földkábelrel lehet kialakítani, de a meglévő légvezetékek rekonstrukciója, kapacitásnövelése engedélyezett.

Nem csupán a közterületek, de a családi házak utcakép formáló megjelenésére is oda kell figyelnünk. A mai kor jellegzetes kiegészítői az épületek homlokzatán megjelenő hírközlési eszközök vételi berendezései, a légkondicionáló eszközök kültéri egységei, illetve egyéb kiegészítő kellékek. Meg kell oldani utcaképi beillesztésüket, esetleg az épület más részén történő elhelyezésüket.

A közterületek és a közhasználat számára megnyitott ingatlanok burkolatát és berendezését (utcabútorok, világítótestek, kandeláberek, pavilonok, stb.) és a szükséges műtárgyakat (utak, hidak, átereszek, támfalak, vízfolyások, közművek stb.) az épületek jellegéhez, az utcák hangulatához igazodva lehetőség szerint egységesen kell kialakítani, megvalósítani. Arra kell törekedni, hogy ezek az egész településen egységesek legyenek, stílusukat tekintve lehetnek hagyományos vidéki anyaghasználatúak, mint például a fa, de elképzelhetőek modern formatervezett változatban is.

10.Impresszum

Megrendelő:

Segesd Község Önkormányzata
7562 Segesd, Szabadság tér 1

Főépítész:

id. Gáts András

Szerző:

Gáts András Attila

Munkatárs:

Jakab András

Felhasznált források:

Szöveg:

Segesd község településrendezési eszközei

Wikipedia.org

magyarcimerek.hu

Fotó:

mapire.eu/hu

magyarcimerek.hu

google maps

Segesd, 2018.